Invitasjon til medlemskap

Interimsstyret i Norske kjernekraftkommuner (NKK) har besluttet å sende dette brevet til alle landets kommuner og fylkeskommuner.

Hensikten er å informere og invitere til medlemskap.

Norske kjernekraftkommuner ber om at denne informasjonen legges fram som sak i folkevalgte organ, enten som referatsak eller som politisk sak hvor det kan fattes vedtak om medlemskap. Norske kjernekraftkommuner etableres formelt på årsmøtet den 31. mai 2024.

Norske kjernekraftkommuner (NKK)

Norske kjernekraftkommuners interimsstyre ble nedsatt 6. november 2023 og består av kommunene Vardø, Heim, Narvik, Porsgrunn, Aure og Halden.

Norge skal ta store energi-, klima-, og naturpolitiske beslutninger framover. Det blir viktig å ta de riktige valgene med et godt faktagrunnlag, derfor tror vi det er verdifullt å skape felles forståelse i demokratiets førstelinje og stå samlet om disse komplekse temaene.

Det er nødvendig å sikre næringslivet og innbyggerne nok og rimelig kraft for framtiden og på samme tid verne om fotavtrykket i naturen og kulturlandskapet.

NKK er partipolitisk nøytral og skal være en pådriver for å avklare mulighetene og forutsetningene for kjernekraft i Norge.

Som medlem i Norske Kjernekraftkommuner får dere:

- et nettverk i en partiuavhengig interesseorganisasjon som vil utrede kjernekraft
- et informasjons- og kontaktnettverk for kunnskap om kjernekraft
- medlemskap i en organisasjon som fremmer samarbeid mellom medlemskommunene, andre relevante miljøer/organisasjoner og samarbeid med kjernekraftkommuner i andre europeiske land

Fremdrift mot årsmøtet 31. mai 2024

De seks nevnte kommunene i interimsstyret har lagt grunnsteinen for NKK mot årsmøtet i 2024.
Norge er et mangslungent land med forskjellige behov og interesser, derfor bør vedtekter og styrende dokumenter utarbeides sammen med nye medlemmer som kommer til.

Budsjettene for 2024 er vedtatt, slik at mange kommuner har lite økonomisk handlingsrom til å legge inn nye utgiftsposter. Interimsstyret foreslår derfor for årsmøtet at kontingenten for 2024 settes til 20.000 kroner per kommune. Dette for å dekke forskutterte kostnader til interimsstyret, samt kostnader som kommer i 2024.
Vedtekter, strategier og kontingent vil bli diskutert i takt med organisasjonens utvikling gjennom gode demokratiske prosesser.

Bakgrunnen for initiativet med å starte NKK

Flere Norske kommuner har allerede gjort vedtak i kommunestyrer/bystyrer om å utrede muligheten for å inkludere kjernekraft som en mulig kraftkilde i framtiden. Fremtiden vil kreve mye mer elektrisitet enn vi produserer i dag. Elektrifisering av eksisterende industri og transport vil kreve store mengder utslippsfri kraft.

Det er en kjensgjerning at alle former for kraftutbygging vil føre til inngrep som fortjener bred medvirkning.

Kommunene, som står i førstelinjen for samfunnsutviklingen, kan opptre samlende om de forskjellige hensyn i debattene. Det er derfor naturlig at norske kommuner organiserer seg for å bidra til å løse fremtidens utfordringer.

Inntil nylig har kraft vært en infrastruktur kommunene i mindre grad har befattet seg med. Nok og rimelig kraft og et tilfredsstillende strømnett har vært en selvfølge i Norge. Olje, gass og vannkraft har vært bærebjelken for utviklingen av både næringslivet og velferdsstaten.

Spesielt med Strømnettutvalgets rapport, NOU 2022:6 «Nett i tide» og Energikommisjonens rapport, NOU 2023:3 «Mer av alt, raskere» skjøt diskusjonen fart i Norge. For mange deler av landet la Statnett fram områdeplaner som fortalte om et strømnett som ikke lenger var rustet for framtiden.
Mange norske kommuner fikk en bratt læringskurve og omfanget av elektrifisering førte til erkjennelser om at kraftspørsmålet er et lokalt og regionalt politisk anliggende.

Idéen om Norske kjernekraftkommuner oppstod i denne prosessen, og NKK mener at kjernekraft må være en del av de utredningsprosessene rundt energi som vil komme. Vi mener at det ikke går an å vente til 2035 før vi skal starte disse utredningene.

Ordskiftet, NKKs posisjon og 2050 i siktet

Partene står langt fra hverandre når energidebatten omhandler kjernekraft. Norske kjernekraftkommuner ønsker å innta en forhandlende rolle og unngå å bli en del av den polariserte diskusjonen. Vi mener det er vesentlig å få fakta på bordet om fordeler og ulemper for alle energikilder.

Kjernekraft slipper ikke ut CO2, men det er ikke en fornybar energikilde. NKK sier JA til alle kilder som ikke bidrar til økt drivhuseffekt og mener at *utslippsfri* bør erstatte *fornybar* i dagligtalen, fordi *fornybar* utelukker kjernekraft.

Det er en realitet at kjernekraft ikke kan bidra for å nå 2030-målene, men det vil være ansvarlig politikk å forberede seg mot 2050-målene ved å utrede kjernekraft nå, som en del av den fremtidige energimiksen. Vi kommer tilbake til hvorfor vi mener dét under.

Parisavtalen definerer milepælene 2030 og 2050

Man kan se elektrifiseringsbehovet som en konsekvens av at fossile kilder skal erstattes med utslippsfrie energikilder. Økt drivhuseffekt skal bremses ved at CO2-utslippene reduseres dramatisk. Parisavtalens ambisjon er å ta kontroll over klimaendringene og den globale oppvarmingen. «1,5 graders målet» er mantraet i dette «grønne skiftet», som vi alle kjenner.

Brutt ned til et nasjonalt nivå viser målene utfordringer som beskrives godt av energikommisjonen og DNV/Norsk Industri sin publikasjon «Energy Transition Norway»

2030-målene

Ifølge Energikommisjonen må Norge produsere 40 TWh mer strøm i 2030 enn de 150 TWh som produseres i dag. Det oppstod en skepsis til om det er mulig å supplere vannkraften med 40TWh kun basert på sol- og vindkraft.

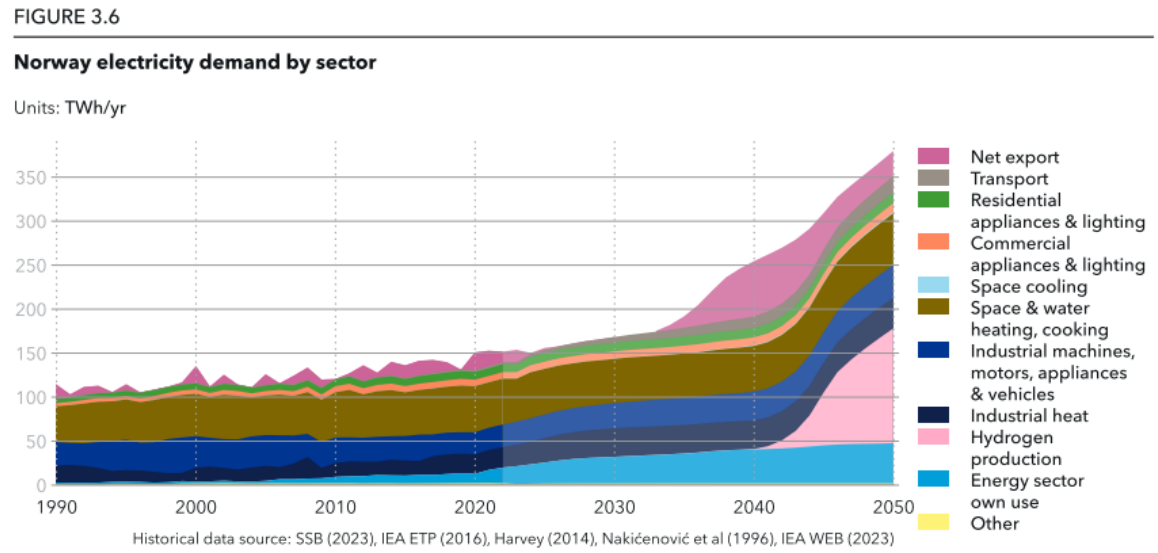
Omtrent på samme tid slo FNs klimapanel fast at målsetningen om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader ikke kan oppnås uten kjernekraft.

Vi gjentar at kjernekraft ikke kan bidra til å nå 2030-målene, men om 2030-målene er krevende, så er prognosene radikalt verre fram mot 2050.

2050-målene

Norsk Industri og Det Norske Veritas (DNV) skrev i sin publikasjon «Energy Transition Norway 2021», at Norge må produsere 150 TWh mer kraft i 2050, enn vi gjør i dag. I den samme publikasjonen estimeres en effektivisering av vannkraften med 3%

I «Energy Transition Norway 2023» har kraftbehovet økt til 390 TWh. Norges strategi for å løse utfordringen med å øke kraftproduksjonen i Norge fra dagens 150TWh til 390TWh i 2050 er fortsatt fornybare energikilder alene, og ikke kjernekraft (se figur fra «Energy Transition Norway 2023» under)

DNV og Norsk Industri Energy Transition 2023

Norske kjernekraftkommuner mener at det må igangsettes utredninger og forskning slik at Norge kan finne ut av om FNs klimapanel kan ha rett i sitt postulat om at 1,5-graders-målet ikke kan oppnås uten kjernekraft. Like viktig er det å finne ut om det faktisk er mulig å supplere vannkraften i denne størrelsesorden uten kjernekraften.

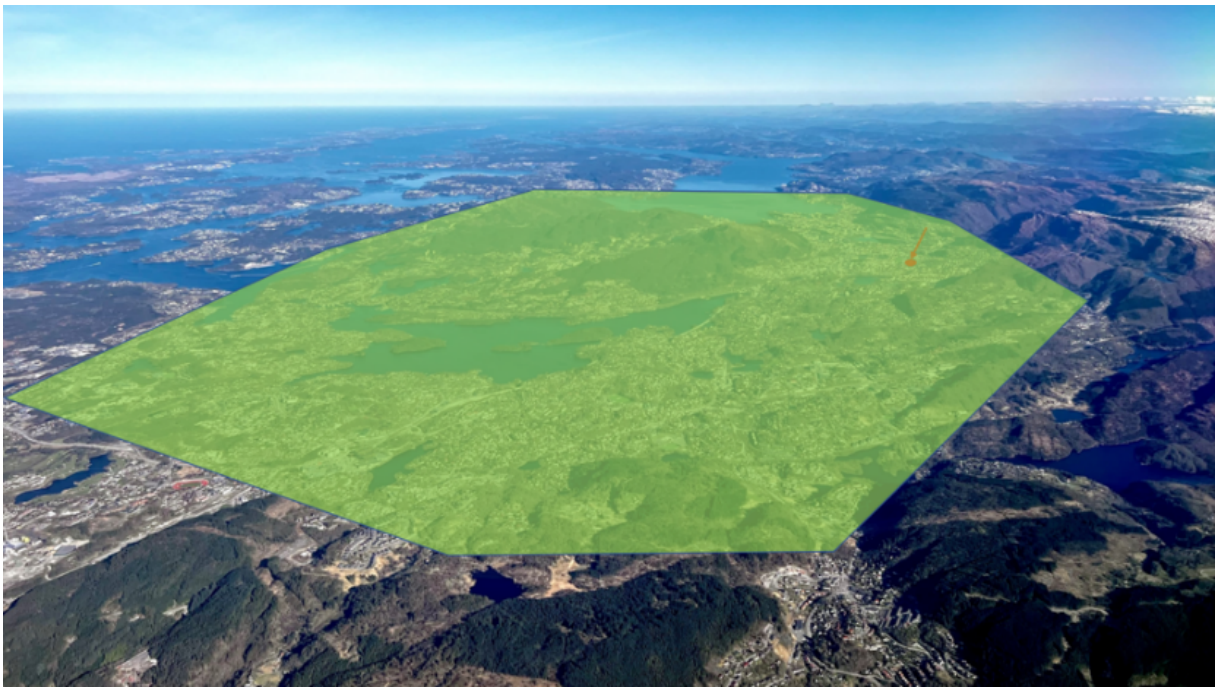
Naturavtalen

Norge har signert FNs naturavtale. Denne innebærer blant annet en målsetting om at 30% av all ødelagt natur skal restitueres. Avtalen er omfattende, vi går ikke mer inn på den her, men nevner den som relevant for arealbehovet.

Fotavtrykket

Kjernekraften krever lite areal per produserte enhet energi. For eksempel krever vindturbinparker anslagsvis 400 til 1600 ganger mer areal, avhengig av topografi.

En SMR-reaktor små modulære reaktorer – Store norske leksikon (snl.no) som produserer ca 3 TWh strøm vil trenge fysisk areal tilsvarende en fotballstadion, mens tilsvarende mengde strøm produsert fra landvind trenger betydelig mer areal.

Kilde: Norsk Kjernekraft AS
Illustrasjonen viser Bergen hvor den rødmerkede prikken oppe til høyre er Brann stadion, byttet ut med en SMR-reaktor som produserer ca 2,5 TWh. Det grønne feltet viser estimert arealbehov, 82 km^2, for produksjon av samme mengde kraft med landvind.

Avfall og sikkerhet

Den vanligste innvendingen mot kjernekraft er avfallshåndtering.
Norsk nukleær dekommisjonering (NND) har ansvaret for å dekommisjonere forskningsreaktorene i Halden og på Kjeller. Oppdraget går ut på å behandle alt materiale ved rivningen, og oppbevare de 17 tonn med radioaktivt avfall (brukt brensel) som har kommet ut fra reaktordriften siden 1954. Avfallet etter kjernekraftvirksomhet håndteres i dag etter internasjonale regulativer og med avansert teknologi. Avfallet innebærer en kostnadsside som må utredes og beregnes inn i KWh-prisen for bygging av kjernekraft. I Sverige har all avfallshåndtering kostet mellom 3 og 6 øre per kWh. Det har inkludert kostnaden for forskning og utvikling av løsninger som i dag er globalt anerkjent som trygge og pålitelige.
EUs vitenskapspanel slår fast at kjernekraft er minst like grønt og bærekraftig som fornybar energi. Moderne kjernekraftverk er den tryggeste energikilden vi har og avfallet kan trygt lagres under bakken. Gitt en lekkasje fra et avfallsdeponi, i fjern framtid, vil strålingen i området være lavere enn den naturlige bakgrunnsstrålingen.

Kostnader ved bygging

Per 2024 er det ett selskap som vil bygge kjernekraft i Norge, Norsk Kjernekraft AS. Norsk Kjernekraft AS sier at de ønsker å danne allianser med kommuner og andre kommersielle aktører for å identifisere områder som er egnet for utbygging og utarbeide grunnlag for konsesjonssøknader. Norsk kjernekraft AS har uttalt mange ganger at de ikke vil søke om statlige subsidier.

Livsløpsanalyse

FNs klimapanel konkluderer med at kjernekraft har den laveste negative påvirkningen på økosystemer, ressursbruk og menneskers helse (inklusive faren for kreft). Dette gjelder enten disse parameterne sees samlet eller separat.

Avslutning
Norske kjernekraftkommuner har presentert hovedtrekkene bak årsaken til at organisasjonen ble etablert.
Vi har innledningsvis skrevet noe om veien videre fram mot årsmøtet i 2024.

En interesseorganisasjon som denne, i sin spede begynnelse, trenger utvikling og medlemmer for å tegne opp veivalgene framover.

Norske kjernekraftkommuner mener det er viktig å drøfte innholdet og diskutere medlemskap. Det kan være viktig at man står samlet for å kunne påvirke den fremtidige klima-, energi-, og naturpolitikken i en god retning.

Vi håper at informasjonen i dette dokumentet fører til gode diskusjoner om kjernekraft i kommunestyrer og fylkesting.

Interimsstyret i Norske kjernekraftkommuner, 19.02.2024

Fredrik Holm, leder
Hanne Berit Brekken, styremedlem
Tor-Erik Labahå, styremedlem
Trond Ingebretsen, styremedlem
Marit Sandvik, styremedlem
Rune Edvardsen, styremedlem